

Iktar tagħrif

→ Xi sijti interessanti

www.esperanto.net
www.esperanto-panorama.net
www.uea.org

→ Kuntatt mas-Socjeta

Malta esperanto Societo

P.O. Box 142 (kien!)
Valletta CMR 01, MALTA
www.geocities.com/maltaesperanto

Il-Korsijiet kienu jsiru
86, Triq l-Ifran, Valletta

N.B. FTA KAR li bil-Malti *l-infinittiv* nuruh billi nużaw **l-għerq** tal-verb, (it-tielet persuna fil-passat)
Mela ngħidu : *telaq, wera, mexa* ; u mhux : *jitlaq, juri, u jimxi* !

Oscar Mifsud

Kif tuża dan il-Pakkett

Dan il-pakkett fih il-partijiet li ġejjin:

- **Il-Pakk'** : Id-dokument li għandek quddiemek, u li jipprezenta
- I-lingwa, u kif tuża il-Pakkett
- **Il-gramm'**: il-baži tal-grammatika kollha ta' l-Esperanto fuq folja waħda biss (A4)
- **L-ezerċ'**: xi eżerċizzi (maħdumin iktar 'l isfel) biex titħarreg u tipprattika xi ftit il-lingwa
- **Il-kelma** : vokabularju żgħir doppju, bi ftit kliem baži biex tibda.

F'**il-gramm'** u **L-ezerċ'**, kull numru fil-ġenb jindika lezzjoni. Kull darba, inti tibda bil-qari tal-lezzjoni tal-ġurnata fuq il-folja **Il-gramm'**. U wara, tista' taħdem it-taħriġ ta' l-istess lezzjoni tal-folja **L-ezerċ'**, bl-għajjnuna tal-vokabularju, jekk trid. Jekk tiddedika bejn wieħed u ieħor, kwarta kuljum, tista' wara ġimgħa, tifhem test sempliċi u anki taħdem xi frażijiet waħdek. Dan m'hux kors sħiħ, imma x'aktarx daħla ħafifa, li tagħtik idea ġenerali biss tal-lingwa. Wara, tista tkompli b'kurs sħiħ, jew taqbad u tipprattika il-lingwa, per eżempju billi tpaċpaċ fuq l-internet fuq is-sijt: <http://gxangalo.com/babilejo>).

Skopri lingwa f'ġimgħa...

Esperanto, qieghed fil – but !

Esperanto? dan x'ikun ?

Esperanto huwa lingwa. Imma lingwa daqsxejn speċjali: giet ivvintata fl-aħħar tas-seklu 19, biex toħloq komunikazzjoni bejn persuni ta' lingwi differenti. U billi kienet maħduma apposta għal dan il għan, hija għalhekk ħafifa ħafna biex titgħallimha malajr.

Fil-fatt, l-Esperanto huwa **l-eħfef fost il-lingwi ħajjin**; m'għandu l-ebda eċċezzjoni, l-ebda verb irregulari, u xorta waħda tista' tesprimi kull ma trid! Billi hi maħduma għal-kollox loġikament, tista' titgħallimha fi zmien qasir ħafna, u malajr issir kapaċi toħloq frażijiet bl-Esperanto inti stess.

U hekk, jibqalek **iktar żmien biex tagħmel affarijiet oħra!** Mhux hekk biss, imma b'dan il-vantaġġ fil-but, ġie ippruvat li, it-tagħlim ta' l-Esperanto jgħin it-tagħlim ta' lingwi barranin oħra. Mela, hemm biss vantaġġi!

Anzi, billi din il-lingwa **m'hi ta' l-ebda pajjiz**, u **kulhadd jista' jitgħallimha**, wieħed għalhekk jatkellimha dejjem fuq livell ugwali; hija iktar simpatika!

Għal x'hiex iservi ?

L-Esperanto huwa rikonoxxut mill-UNESCO; illum mitkellem f'iktar minn 100 pajjiż ta' bejn wieħed u ieħor 6 miljun persuna.

Għalhekk jista' jintuża b'ħafna modi.
Bħal, per eżempju :

- **Tiddiskuti u tikkorrispondi** ma'persuni ta' diversi pajjiżi fl-istess ħin bla ma tkun imfixkel mill-barrakad tal-lingwi.
 - **Tiskopri kulturi oħrajn** u tinforma ruħek globalment fuq, fost l-oħrajn, rivisti u kotba maqlubin minn ħafna lingwi.
 - **Issiefer bi rħis** bis-saħħa ta' ktejjeb ċkejken jismu "**Pasporta Servo**",
- B' Għall-alloġġ b'xejn** għal min jitkellem bl-Esperanto.
- **Tieħu parti f'laqgħat u festivali internazzjonali**, b'mużika u spetakli bl-Esperanto u b'lingwi oħra.

Kif ukoll b'ħafna modi oħra...

Kif titgħallmu ?

B'dan il- « Pakk-Esperanto »

Dan id-dokument ta' ftit paġni, fi ftit jiem jagħallmek il-baži ta l-Esperanto, u inti hekk malajr, tkun tista' tifhem u tesprimi ruħek xi ftit bl-Esperanto (ara il-kapitlu «*Il- Pakkett, kif jintuża* »).

Bl-Internet :

- www.ikurso.net :programm li tista' tniżżel, b'xejn, li fih ħafna ħsejjes u taħriġ interattiv.
- www.lernu.net : pjattaforma tal-Internet li fiha ħafna korsijiet għal kull livell, u messagġier biex tpaċpaċ dak il-ħin stess ma' xi studenti oħra.

B'kotba: (u kassetts jew videos)

- Kien fil-post tas-Socjeta: 86, Triq l-Ifran, Valletta
- Il- ktieb : « Teach yourself Esperanto »

B'kors ma' għalliem :

Kienu jeżistu korsijiet fil-Belt. Malta Esperanto-Societo, 86, Triq l-Ifran, Valletta.

Jew: bil-korrispondenza

Qatt rajt il-grammatika ta' xi lingwa miktuba fuq folja waħda ?

1 L-ALFABETT U L-PRONUNZJA TIEGĦU

Kull ittra tinstema', u kolloż jinkiteb eżatt kif jinħass/jinstema' - dejjem ; tant li ma tistax tagħmel żbalji fl-ortografija ! Iżda fl-Esperanto, l-ittri Q, W, X u Y ma jeżistux. Minflok, hemm 6 ittri bl-aċċent (forma ta' kappel ċiniż) fuqhom; (l-aċċent speċjali fuq l-u, għandu forma ta' nofs qamar). Dawn l-ittri speċjali għandhom ħoss differenti minn tas-soltu. Il-vokali u l-ittri l-oħra jinħassu bħall-Malti. Mela l-Alfabet huwa hekk:

A, B, C (ħoss ta' z, « zokk »), **Ĉ** (c bit-tikka, « ċekk »), **D, E, F, G, Ĝ** (g bit-tikka, ġidra), **H** (h maqtugħa, ħadd), **Ĥ** (kh=k u ħ maqtugħa flimkien), **I, J, Ĵ** (bħal je Franciża), **K, L, M, N, O, P, R, S, Ŝ** (bħal x), **T, U, Ŭ** (bħal w), **V, Z**. Fl-Esperanto, l-aċċent/skoss ta' kull kelma jaqa' DEJEM fuq is-sillaba ta' qabel l-aħħar. *Es/per/an/to*.

IT-TRUFIJET TA' L-AĦĦAR

Ebda eċċezzjoni fl-Esperanto !

Kull **nom** jispicca bl- **o** **vort+o** = kelma
 kull **aġġettiv** " bl- **a** **bel+a** = sabiħ
 kull **avverb** " bl- **e** **fort+e** = bis-saħħa
 kull **infinitiv** " bl- **i** **parol+i** = tkellem
 kull **plural** " bil- **j** **vort+o+j** = kliem

Bħall-Malti, hemm artiklu definit wieħed biss, kemm għas-singular, kemm għal plural, u kemm għall-maskil jew femminil, li huwa « la ». **Ez** : **la vorto** = il-kelma, **la vortoj** = il-kliem. M'hemmx artiklu Indefinit. Ez. **vorto** = kelma, **vortoj** = kliem.

2 PRONOMI PERSUNALI

mi (jiena), **vi** (int), **li** (hu), **ŝi** (hi), **ĝi** (hu jew hi), **oni** (?), **ni** (aħna), **vi** (inthom), **ili** (huma), **si** (stess, riflissiv). Biex tagħmel il-possessiv biex turi ta' min hu/hi iżżid **-a**. **mi**, **vi**, **li**, **isiru mia, via, lia...** = tiegħi, tiegħek, tiegħu...

KONJUGAZZJONI

M'hemmx eħfef! L-istess tarf għal kull persuna f'kull żmien/temp. Ebda verb irregolari.

Mi parol+as = preżent = jien nitkellem
Vi parol+is = passat = int tkellimt
li/ŝi parol+os = futur = hu/hi se jtitkellem
ni parol+us = kondizzjonali = jekk aħna nitkellemu
vi parol +u = kmand = tkellem
parol +i = infinitiv = kellem
paroli, mi parolas = kellem, jien nitkellem
vi parolas = inti titkellem, intom titkellmu
se li parolus, ŝi parolus = jekk hu jtkellem, hi titkellem
ni parolis, ili parolis = aħna tkellimna, huma tkellmu
oni parolas = jgħidu, **(vi) parolu!** = tkellem (int)!

3 IL-PARTIĊIPJI (Aħjar jthalla għal aħħar)

	prezent	passat	futur
indikattiv	+as	+is	+os
attiv	+ant-a	+int-a	+ont-a
passiv	+at-a	+it-a	+ot-a

participji attivi:

mi estas kantinta = għadni kif kantajt
mi estas kantanta = jiena qed inkanta
mi estas kantonta = jiena se nkanta
vi estis skribinta = inti kont ktibt
vi estis skribanta = inti kont qed tikteb
vi estis skribonta = inti kont se tikteb
ŝi estos foririnta = hi tkun telqet
ŝi estos foriranta = hi tkun tielqa
ŝi estos forironta = hi tkun se titlaq

participji passivi:

la akvo estas trinkita = l-ilma kien qed inxtorob
la akvo estas trinkata = l-ilma qed jinxtorob
la akvo estas trinkota = l-ilma se jinxtorob
la pano estis manġita = il-ħobż kien ittiekel
la pano estis manġata = il-ħobż kien qed jittiekel
la pano estis manġota = il-ħobż kien se jittiekel
la foto estos vidita = ir-ritratt ikun intwera
la foto estos vidata = ir-ritratt ikun qed jintwera
la foto estos vidota = ir-ritratt ikun se jintwera

4 L-AKKUŻATTIV

Għall-akkużattiv iżżid l-ittra **-n** wara n-nom u wara l-aġġettiv tiegħu, jew il-pronom persunali. L-akkużattiv **-n** wara l-avverb jew tal-post, iservi anki biex turi ċaqliq min post għal iehor, u Jista' wkoll jintuża flok prepożizzjoni.

mi trinkas akvon (akv+o+n) = nixrob l-ilma
mi amas vin (vi+n) = inħobbok
mi iras Parizon (Pariz+o+n) = jiena sejjer Parigi
mi venos lundon (lund+o+n) = nigi nhar it-Tnejn

MISTOQSIJA (?)

Biex turi mistoqsija ibda l-frazi bil-kelma **Ĉu** ?

Ĉu li manġas? = qed jiekol ?
- jes, li manġas = iva qed jiekol
- ne, li trinkas = le, qed jixrob

ĈAĦDA

Biex turi in-negattiv, iżid il-kelma **ne** eżatt qabel il-kelma.

mi ne kantas = jiena ma nkantax
ne mi, kantas = mhux jien inkanta
ne, mi kantas = le, jiena qed nkanta

IL-KORRELATTIVI

	i- indefinit	ki- domanda relattiva	ti- demonstrat ttiva	ĉi- kollettiva	neni- negattiva
+u wieħed	iu xi ħadd	kiu ? min ?	tio dak/dik	ĉiu kul- ħadd	neniu ħadd
+o ħaga	io xi ħaga	kio ? xinhu ?	tio dak/dik	ĉio kollox	nenio xejn
+a kwalita	ia xi xorta	kia ? liema xorta ?	tia dik ix- xorta	ĉia kull xorta	nenia ebda xorta
+e post	ie xi mkien	kie ? fejn ?	tie hemm	ĉie kull imkien	nenie imkien
+am meta	iam xi darba	kiam ? meta ?	tiam dak inhar	ĉiam dejjem	neniam qatt
+el kif	iel b'xi mod	Kiel ? kif ?	tiel hekk	ĉiel b'kull mod	neniel bl-ebda mod
+al kawza	ial għal xi raġuni	kial ? għala ?	tial għal hekk	ĉial għal kull raġuni	nenial għall- ebda raġuni
+om kemm	iom ffit	kiom ? kemm ?	tiom daqs hekk	ĉiom għal kollox	neniom xejn
+es ta' min	ies ta' xi ħadd	kies ? ta'min ?	ties ta' dak/dik	ĉies ta'kull ħadd	nenies ta' ħadd

6 IN – NUMRI

Kardinali:

unu (1), du (2), tri (3), kvar (4), kvin (5), ses (6), sep (7), ok (8), naŭ (9), dek (10), cent (100), mil (1000), miliono (miljun), miliardo (miljard)
dek du (ghaxra+tnejn) = 12, dudek unu (20+1) = 21
mil naŭcent naŭdek sep = 1997

Wara xulxin: = numru+a b' la quddiem
la unua, la dua... = l-ewwel, it-tieni... eĉĉ ...

Avverbi: = numru+e
unue, due... = l-ewwel nett..., it-tieni nett...

Sustantivi: = numru+o
deko, dekduo, cento = ghaxra, tużżana, mija

Multipliki: = numru+obl+a
duobla, triobla... = doppju, triplu... eĉĉ ... eĉĉ ...

Dividit: = numru+on+o
duono, triono, kvarono... = nofs, terz, kwart...

Gruppi: = numru+op+o
duopo, triopo, kvaropo...=par, triplu, kwadruplu...

7 SUFFISSI:

Ittri bejn il-baži u t-tarf tal-kelma,

nomi tal-hajjin:

+ ul (individwu): juna = żagħżuġh,
junulo = wiehed żagħżuġh
+ an (membru): urbo = belt, urbano = belt
+ ist (professjoni): pano = ħobż, panisto = furnar
+ in (femminil): patro = missier, patrino = omm
+ id (bint/iben): koko = serduq, kokido = fellus
+ estr (kap): urbo = belt, urbestro = sindku

Nomoi bla hajja:

+ aġ (ħaġa): trinki = xorob, trinkaġo = xorb
+ il (għodda): tranĉi = qaċċat, qata'
tranĉilo = sikkina
+ ar (ħafna f'daqqa): arbo = sagra, arbaro = masġar
+ er (farka waħda): neġo = borra,
neġero = farka borra
+ ej (post): panejo = forn tal-ħobż
+ uj (reċipjent): supo = soppa, supujo = suppiera
+ ing (dak li jżomm): kanelo = xema'
kanelingo = buġija

Nomi astratti:

+ ec (kwalita): bela = sabiħ, beleco = sbuħija
+ ism (sistema): nacio = nazzjon,
naciismo = nazzjonalizmu

kwalitattivi:

+ ebl (jista'): manġis = kiel,
manġebla = jittiekel
+ em (ta'min): kredis = emmen,
kredema = ta'min jemnu, kredibbli
+ ind (jisthoqq): ridis = daħaq, ridinda = tad-daħq
+ end (dovut): pagis = ħallas, pagenda = bi ħlas

Verbi:

+ ig (iġġiegħel): sidi = toqgħod bil-qiegħda,
sidigi = tpoġġi bil-qiegħda lil
xi ħadd int
+ iġ (riflessiv): sidiġi = toqgħod bil-qiegħda int
Suffissi universali:
+ et (żgħir): domo = dar, dometo = dar żgħira
+ eg (kbir): domego = dar kbira
+ aĉ (disprezz): domaĉo = gorboĉ
+ ad (idum): parolo = kelma, parolado = diskors
+ um akvo = ilma, akvumi = saqqa

Prefissi:

Ittri qabel il-basi tal-kelma:
bo+ (parentela): bopatro = missier tar-rispett
ge+ (maskil+femminil): gepatroj = missier u omm
eks+ (qabel kien): eksministro = eks-ministru
pra+ (ta' qabel): avo = nannu, praavo = bużnannu
fi+ (tmaqdir): knabo = tifel, fiknabo = sabi ħażin
dis+ (tqassim): doni = ta, disdoni = qassam
mal+ (m'hux): bela = sabieħ, malbela = ikrah
mis+ (żball): fari = għamel, misfari = fattar
ek+ (f'daqqa waħda): ridi = daħaq, ekridi = infaqa' jidħaq
re+ (reġa): fari = għamel, refari = reġa' għamel

BINI TA' KLIEM

L-Esperanto qisu logħba tal-LEGO ; kull ma teħtieġ biex tibni kelma hu li tgħaqqad prefissi u suffissi, kif ukoll trufijiet mal kelma baži . Tista wkoll tgħaqqad kliem baži flimkien u tibni kelma ġdida.

vapor+ŝip+o (stijm+vapur) = vapur tal-istijm
okul+vitr+o+j (għajnejn+ħġiegħ) = nuċċali
sam+temp+e (stess+ħin) = fl-istess ħin

KOMPARATTIVI

Tnaqqis : malpli... ol = inqas minn
Zieda : pli...ol = iktar minn

ugwali : Ez. pli granda ol mi = ikbar minni
= daqs

Ez. tiel stulta kiel vi = iblaħ daqseq
superlattiv: la plej = l-iktar, la malplej = l-inqas

KONĠUNZJONIJIET :

ĉar = ghax, għaliex, kvankam = għalkemm,
ke = li, kvazaŭ = kwaži, se = jekk
sed = imma, iżda, aŭ = jew, kaj = u,
do = mela, għalhekk, nu = issa, nek = lanqas

MA JINBIDLUX :

hierau = il-bieraħ preskau = kwaži
hodiaŭ = illum apenau = bil-kemm
morgau = ghada nur = biss
nun = issa, dal-ħin almenau = almenu
jus = dal-mument ankaŭ = anka, ukoll
tuj = minnufih, ississa eĉ = anqas biss..
tre = ħafna tro = wisq
jam = diġa for = il-bogħod, barra
ankorau = għadu ma...

PREPOŻIZZJONIJIET FISSI :

al = lejn antau = qabel, quddiem apud = ħdejn
ĉe = għand ĉirkaŭ = madwar ekster = il barra minn
de = ta' dum = waqt li ... ekde = minn mindu
el = barra minn.. en = fi, ġo, gewwa ġis = sa
inter = bejn kontraŭ = kontra krom = minn barra
kun = ma' sen = bla, mingħajr laŭ = skond
malgraŭ = minkejja por = biex post = wara (ħin)
pri = fuq (suġġett) pro = għal sub = taħt
per = permezz ta' sur = fuq
tra = minn naħha għal oħra, tinfed
anstataŭ = minn flok malantaŭ = wara (xulxin)
super = 'il fuq trans = minn ... għal ...

KONVERŻAZZJONI:

Saluton! = Insellimlek ġis revido! = Saħħa !
bonan tagon! = bonġu !
bonan nokton! = il-lejl it-tajeb !
mi nomiġas... = jisimni
kiel vi fartas? = kif int ? bone, dankon = tajeb grazzi
ju pli... des pli... = iktar ma iktar ...
nek... nek... = la ... u lanqas ...
ĉu... ĉu... = kemm jekk ... u kemm jekk...

Fhimt kollox ? Jekk iva, dan ifisser li inti issa taf il-baži kollu ta l-Esperanto, u tista tipprattika il-lingwa xi ftit !

8

L- ezerc'

Xi taħrig biex tipprattika dak li tghallimt...

(Is-soluzzjoni ssibha iktar 'il quddiem)

1 Žid it-tarf tal-kelma :

Eż.: is-subien sbiħ = la bel-AJ... knab-OJ

- iz-żiemel abjad = la blank-.... ceval-....
- blalen blu = blu-.... balon-....
- titkellem tgħaġġel = rapid-.... parol-....
- klieb u qtates = hund-.... kaj kat-....
- fit-tul = long-....
- l-għasafar kbar = la grand-.... bird-....
- kejk tajjeb = bon-.... kuk-....
- tiekol tajjeb = bon-.... mang-....
- ħajt aħmar u aħdar = rug-.... kaj verd-.... mur-....
- it-tajjeb = la bon-....
- tidħaq u tibki = rid-.... kaj plor-....
- tassew ħieni = ver-.... felic-....

2 Aqleb għall-Malti :

Eż.: Ili lernas. > huma jitagħħallmu.

- La domo estas granda.
- Ni rapide skribas.
- La birdo estas blanka, ġi flugas.
- Mi estas juna viro.
- Li atendu kaj aŭskultu!
- Ši iros, manġos kaj dormos.
- Rigardu : pluvus forte!
- Ili estis vivaj.
- Nia granda ċevalo multe manġas.
- Mi volus kanti.
- La blua akvo estas pura.
- Li estos bona patro.

3 Komplu il-kelma :

Eż.: kont inkun tagħhallimt = mi est-OŠ lern-INTA

- kien ikun qabad il-ħut = li est-.... kapt-.... la fison
- sejjer jixtri = li est-.... acet-....
- qed jinbena = ġi est-.... konstru-....
- il-ġurdien ser ikun ittiekel = la muso est-.... mang-....

- konna se nixorbu = ni est-.... trink-....
- driegħi miksor = mia brako est-.... romp-....
- ir-ritratt kien ġi moħbi = la foto est-.... kas-....
- id-dentist kien ħadem = la dentisto est-.... labor-....
- inti kont qed tiġri = vi est-.... kur-....
- il-kejk sa jiġi mikul = la kuko est-.... mang-....
- it-tfal tiegħek se jkunu lagħbu = viaj infanoj est-.... lud-....

4 Aqleb għal-Esperanto :

Ez.: Hu jaħbi r-ritratt. > Li kašas la foton.

- In-nar huwwa sħun =
- Hi tikteb kelma =.
- Huma kielu l-ħaxix
- Hu sa jġhini.
- Rajtu 'l-ħija ?
- L-għasafar itiru jgħaġġlu.
- Int trid tixrob ?
- Ma norqodx, jien għajjien
- Il-film ma kienx tajjeb ?
- Minix qed naqra l-gažżetta.
- Inti tista taħdem ? Le, ma nistax
- Aħna nużaw it-telefon spiss

5 Aqleb għall-Esperanto :

Ez.: Min int ? > Kiu vi estas ?

- għaliex tippreferi l-ħut ?
- Xi ħadd sab xi karti
- Il-ktieb hu moħbi hemm
- Aħna dejjem indaf.
- Qed jisma l-mużika bħali.
- Missieri m'hu jiekol xejn
- Huma qed jirrepetu kull kelma.
- Hekk hi t-tama tagħna !
- Kemm-il-warda qed tara ?
- Meta insir nifhem il-lingwa, nitkellem.
- X'inhi dar ?
- Ta' min hi din il karozza ?

6 Ikteb in-numri u d-dati bil-kliem :

N.B : Bl-Esperanto id-dati jinkitbu hekk : « La [numru tal-ġurnata] 6 -a de [xahar] mart -o [sena] 2004».

[ġranet]: lundo, mardo, merkredo, ĵaŭdo, vendredo, sabato, dimanċo;

lx-xhur: januaro, februaro, marto, aprilo, majo, junio (jun i jo, mhux junjo – skoss fuq l-i), julio(l-istess), aŭgusto, septembro, oktobro, novembro, decembro.

Ez: 15/12/1859 > la dek-kvina de decembro mil okcent kvindek-naŭ

Aqleb fi kliem:

- 73
- 101
- l-għoxrin wieħed
- 655
- 14/07/1789
- 9,999
- ¼
- l-għerba 27 ta' Frar
- 2,046
- 18,442
- 75,793
- 2,088,405

Aqleb għall-Malti :

La 5-an de majo, mia fratino iris al la hospitalo. Ši ne estis malsana ; ši nur iġis patrino.

Šia ido estas knabeto. Li eble iam iġos fiškaptisto aŭ ŝipestro, kial ne?

Mia fratino multe ŝatas manġi kaj li ofte dormas. Kiam li aŭskultas rakontojn, tio tuj dormigas lin. En mia rakont-libro, troviĝas kelkaj poemoj, kiujn mi ŝatas legi al li.

Dum la matenmanġo, li kelkfoje ludas anstataŭ manġi. Li tiam uzas la manġilojn, kiel ludilojn. Tio multe ridigas nin; li estas tiom ludema!

Aqleb għall-Esperanto :

Insellimlek !

Jiena ĵismni Marija. Noqgħod Parigi ; belt kbira ħafna. M'għandix karozza, imma ma mmurx għax-xogħol b'tal-linja. Nippreferi mmur bil-mixi għax dari hija fidejn il-post tax-xogħol.

Jiena traduttriċi, għalhekk nitkellem b'ħafna lingwi. Inħobb ħafna nsiefer, u waqt is-safar, ta' sikwit nitkellem bl-Esperanto ma' sħabi. Biex insiefer immur bit-trenn.

Inħobb ukoll nisma' l-mużika jew immur it-teatru. It-teatru hu l-iktar arti interessanti...skond jien. Saħħa !

It-tahrig maħdum :

1.

- a) iż-żiemel l-abjad = la blank-a ċeval-o
- b) blalen blu = blu-aj balon-oj
- c) titkellem tagħaġġel = parol-i rapid-e
- d) klieb u qtates = hund-oj kaj kat-oj
- e) fit-tul = long-e
- f) għasafar kbar = grand-aj bird-oj
- g) kejk tajjeb = bon-a kuk-o
- h) tiekol tajjeb = bon-e mangġ-i
- i) ħajt aħmar u aħdar = ruġ-a kaj verd-a mur-o
- j) it-tajjeb = la bon-o
- k) tidħaq u tibki = rid-i kaj plor-i
- l) tassew ħieni = ver-e feliċ-a

2.

- a) Id-dar hi kbira
- b) Aħna niktbu ngħaġġlu .
- c) L-għasfur hu abjad, huwa jtir. .
- d) Jiena żagħżuġħ. .
- e) Ħa jistenna u jisma !
- f) Hi tmur, tiekol u torqod. .
- g) Ara; niezla bil-qliel !
- h) Kienu ħajjin. .
- i) Iż-żiemel il-kbir tagħna jiekol ħafna.
- j) Irrid inkanta. .
- k) L-ilma blu huwa safi.
- l) Għad ikun missier tajjeb .

3.

- a) Kien qabad il-ħuta = li est-is kapt-inta la fison
- b) sejjer jixtri = li est-as aċet-onta
- c) qed jinbena = ġi est-as konstru-ata
- d) il-ġurdien ikun ittiekel = la muso est-os mangġ-ita
- e) konna se nixorbu = ni est-is trink-ontaj
- f) driegħi inkisret = mia brako est-as romp-ita
- g) ir-ritratt ġie moħbi = la foto est-is kas-ita
- h) id-dentist kien ħadem = la dentisto est-as labor-inta
- i) int kont qed tiġri = vi est-is kur-anta(j)
- k) il-kejk ħa jiġi mikul = la kuko est-as mangġ-ota
- l) uliedek se jkunu ħa jilagħbu = viaj infanoj est-os lud-intaj

4.

- a) La fajro estas varma.
- b) Ŝi skribas vorton.
- c) Ili manġis [estas manġintaj] la legomojn.
- d) Li helpas min.
- e) Ĉu vi vidis mian fraton?
- f) (La) Birdoj rapide flugas.
- g) Ĉu vi deŝiras [volas] trinki?
- h) Mi ne dormas, mi lacas [estas laca].
- i) Ĉu la filmo ne estis bona ?
- j) Mi ne estas leganta la gazeton.
- k) Ĉu vi povas labori? Ne, mi ne povas.
- l) Ni ofte uzas la telefonon.

5.

- a) Kial vi preferas (la) fiŝon?
- b) Iu trovis [estas trovinta] paperon.
- c) La libro estas kaŝita tie.
- d) Ni ĉiam estas puraj.
- e) Li aŭskultas muzikon, kiel mi.
- f) Mia patro manġas nenion.
- g) Ili ripetas ĉiun vorton.
- h) Tia estas nia espero!
- i) Kiom da floroj vi vidas?
- j) Kiam mi komprenos la lingvon, mi parolos.
- k) Kio estas domo?
- l) Kies estas tiu aŭto?

6.

- a) 73 = sepdek tri
- b) 101 = cent unu
- c) l-għoxrin wiehed = dudeka
- d) 655 = sescent kvindek kvin
- e) 14/07/1789 = la dekkvara de julio mil sepcent okdek naŭ
- f) 9,999 = naŭmil naŭcent naŭdek naŭ
- g) ¼ = unu kvarono
- h) l-għerba', 27 ta' frar = merkredo la dudek sepa de februaro
- i) 2,046 = dumil, kvardek ses
- j) 18,442 = dekok mil, kvarcent kvardek du
- k) 75,793 = sepdekkvin mil, sepcent naŭdek tri
- l) 2,088,405 = du milionoj, okdek, okmil, kvarcent kvin

7.

Fil-5 ta' Mejju, oħti marret l-isptar. Ma kinetx marida : għada kif saret omm. It-tarbija tagħha hija tifel żgħir. Forsi xi darba jsir sajjied jew kaptan, għala le ?

In-neputi, [it-tifel t'oħti], iħobb jiekol ħafna u jorqod ta' sikwit.

Meta jisma' xi storja, jorqod minnufih. Fil-ktieb tiegħi ta' l-Istorja, hemm xi poeżiji li nħobb naqralu. Waqt il-kolazzjon ta' fil-għodu, kulltant minnflok jiekol, jilagħab. Allura juża l-pużati bħala ġugarelli. Dan idanħaqna ħafna ; tant iħobb jilagħab !

8.

Saluton!

Mi nomiġas [mi estas / mia nomo estas] Maria. Mi vivas en Parizo; ġi estas tre [ege] granda urbo. Mi ne havas aŭton, sed mi ne iras al la laboro aŭtobuse [per aŭtobuso]. Mi preferas iri piede ĉar mia domo estas apud [proksime de] mia laborejo.

Mi estas tradukistino, mi do parolas plurajn lingvojn. Mi multe ŝatas vojaĝi, kaj dum miaj vojaĝoj, mi ofte parolas Esperante [en Esperanto] kun miaj amikoj. Por vojaĝi, mi iras per vagonaro [per trajno].

Mi ŝatas ankaŭ aŭskulti muzikon aŭ iri teatron [al teatro]. (La) Teatro est la plej interesa arto... laŭ mi : Ĝis revido!

Il-kelma

Il-kelmiet bażi f'vokabularju ta' żewġ folji !

Ftakar: Minflok l-infinitiv, bill-Malti nużaw l-għerq!
Esperanto ► Malti

aer-o arja
 ag-is għamel
 akcept-is aċċetta
 akv-o ilma
 al għal, lejn
 ali-a ieħor
 alt-a għoli
 am-o imħabba
 amik-o ħabib
 ankoraŭ mill-ġdid
 anstataŭ mnn flok
 antaŭ qabel, quddiem
 apart-a aparti
 aper-is deher
 apud ħdejn
 art-o arti
 artikol-o artiklu
 asoci-o assoċjazzjoni
 atend-is stenna
 aŭ jew
 aŭd-is sema'
 aŭskult-is sema' attent
 aŭtobus-o xarabank
 aŭtomobil-o karozza
 aŭtun-o ħarifa
 baldaŭ dalwaqt
 best-o annimal
 bezon-o bżonn
 bild-o stampa
 bird-o għasfur
 bon-o it-tajjeb
 bril-is ibbrilla
 cel-o għan
 cert-a żgur
 ċef-a prinċipali
 ċu ? (domanda)?
 da (kwantita)
 decid-is iddecieda
 dekstr-a lemin
 demand-o mistoqsija
 dezir-is xtaq

direkt-is iddirieġa
 divers-a differenti
 dolċ-a ħelu
 dom-o dar
 don-is ta'
 dorm-is raqad
 dum waqt
 edz-o raġel
 (mizzewweg)
 ekster barra
 ekzempl-o eżempju
 elekt-is għażel
 en fi, ġo
 esper-is ittama
 est-is kien
 facil-a ħafif
 fajr-o nar
 fakt-o fatt
 fal-is waqa'
 far-is għamel
 fenestr-o tieqa
 fest-o festa
 film-o film
 fin-is spicċa, lesta
 fiš-o ħuta
 flank-o naħħa
 flav-a lsfar
 flor-o fjura
 flug-is tar
 foj-o darba
 forges-is nesa
 fort-a qawwi
 frap-is laqat, ħabbat
 frat-o ħu, p.aħwa
 fru-e kmieni
 frukt-o frott
 funkc-i-is ħadem (makna)
 gazet-o gażżetta
 glas-o tazza
 grand-a kbir
 grav-a Importanti
 grup-o grupp

ġeneral-a ġenerali
 ġis sa
 ġust-a tajba
 halt-is waqaf
 hav-is kellu
 hejm-o dar
 help-o għajjnuna
 histori-o storja
 hor-o siegħa
 ide-o idea
 inform-is informa
 instru-is għallem
 interes-is interessa
 ir-is telaq
 jar-o sena
 Jes lva
 jun-a żagħżuġħ
 jet-is waddab
 Kaj u
 kamp-o għalqa
 kant-is kanta
 kap-o ras
 kapt-is qabad
 kar-a għażiż
 kaš-is ħeba
 kaüz-o kawża
 kelk-a ftif, xi
 klas-o klassi
 knab-o tifel
 kolekt-is ġemma
 kolor-o kulur
 komerc-o kummerċ
 kompren-is fehem
 komun-a komuni
 kon-is għaraf, af
 kongres-o kungress
 konsent-is qabel ma'...
 konsil-o parir
 Kontraŭ kontra
 kost-is sewa
 kresk-is kiber
 Krom barra (dan)
 kuir-is sajjar
 kultur-o kultura
 kun ma'
 gazet-o mimdud
 la il-
 labor-o xogħol
 lac-a għajjen
 (ne...) plu (m'hux...) iktar

land-o pajjiż
 last-a l-aħħar
 leg-is qara
 legom-o ħaxixa
 lern-is tgħallem
 libr-o ktieb
 lig-is għaqqad
 lign-o injam
 lingv-o lingwa
 lud-is lagħab
 man-o id
 manġ-is kiel
 mank-o nuqqas
 mar-o baħar
 maten-o għodwa
 memor-o tifikira
 met-is poġġa xi haġa
 metod-o metodu
 mez-o nofs
 mir-o għaġeb
 mon-o flus
 mult-a ħafna
 naci-a nazzjonali
 natur-o natura
 ne le
 neces-a meħtieġa
 nom-o nom
 nov-a ġdid
 nur biss
 oft-e spiss
 okaz-o okkażżjoni
 ol minn
 opini-o opinjoni
 ordinar-a ordinarju
 organiz-is organizza
 pac-o paċi
 paġ-o paġna
 pan-o ħobż
 paper-o karta
 pardon-is ħafer
 part-o parti
 patr-o missier
 pec-o biċċa
 pens-o ħsieb
 perd-is tilef
 pet-is talab
 pied-o sieq
 plen-a mimli
 pli (...ol) iktar...min
 sub taħt

plur-aj
 poem-o
 popol-o
 post
 pošt-a
 pov-is
 precip-e
 prefer-is
 pret-is
 pri
 produkt-o
 proksim-e
 propr-a
 prov-is
 publik-a
 pur-a
 rakont-is
 rapid-a
 redakt-is
 regul-o
 rekomend-is
 rimark-is
 ripet-is
 river-o
 rond-a
 romp-is
 salon-o
 sam-a
 san-a
 sci-is
 seġ-o
 sen
 send-is
 serċ-is
 serv-o
 sid-a
 signif-is
 sinjor-o
 situaci-o
 skatol-o
 skrib-is
 sol-a
 son-o
 special-a
 spert-o
 star-i
 strat-o
 stud-is

ħafna poema
 poplu poplu
 wara wara
 postali postali
 seta' seta'
 speċjalment speċjalment
 ipprefera ipprefera
 lesta lesta
 dwar dwar
 prodott prodott
 qrib qrib
 personali personali
 ipprova ipprova
 fil-publiku fil-publiku
 safi safi
 irrakkonta irrakkonta
 mgħaġġel mgħaġġel
 editja editja
 regula regula
 irrakkomanda irrakkomanda
 irrimarka irrimarka
 irripeta irripeta
 xmara xmara
 tond tond
 kisser kisser
 sala sala
 l-istess l-istess
 f'saħħtu f'saħħtu
 sar jaf sar jaf
 siġġu siġġu
 bla bla
 bagħat bagħat
 fittex fittex
 servizz servizz
 bil-qieghda bil-qieghda
 fisser fisser
 sinjur(pers sinjur(pers
 sitwazzjoni sitwazzjoni
 kaxxa kaxxa
 kiteb kiteb
 waħdu waħdu
 ħoss ħoss
 speċjali speċjali
 esperjenza esperjenza
 waqaf waqaf
 triq triq
 studja studja

sufiċ-a
 sukces-o
 sun-o
 super
 sur
 šajn-as
 šanġ-is
 šat-is
 šip-o
 štat-o
 tabl-o
 tag-o
 tamen
 teatr-o
 telefon-o
 ten-is
 ter-o
 tim-o
 tra
 traduk-is
 tranċ-is
 trink-is
 trov-is
 tuj
 tuk-o
 turn-is
 tuš-is
 universal-a
 urb-o
 uz-is
 vagon-o
 varm-a
 vend-is
 ver-a
 vesper-o
 vest-o
 viand-o
 vid-is
 vir-o
 vitr-o
 viv-o
 vizit-is
 voj-o
 vojaġ-is
 vok-is
 vol-is
 vort-o
 zorg-is

bizżejjed
 suċċess
 xemx
 'il fuq
 fuq
 milli jidher
 biddel
 xtaq
 vapur
 stat (politiku)
 mejda
 jum
 madankollu
 teatru
 telefonn
 żamm
 art
 biża'
 minn ġo...
 ittraduċa
 qata'
 xorob
 sab
 minnufih
 drapp
 dar (dawra)
 mess
 universali
 belt
 uża
 vagun
 šhun
 bieġħ
 veru
 fil-għaxija
 libsa
 laħam
 ra
 raġel
 ħġieġ
 ħajja
 żar
 triq
 siefer
 sejjah
 ried
 kelma
 ħa ħsieb

Malti ▶ Esperanto

għal al
minn ġo tra
ħdejn apud
aċċetta akcept-is
għamel ag-is
għajnuna help-o
arja aer-o
mar ir-is
ħabib amik-o
imħabba am-o
bestja best-o
sena jar-o
deher aper-is
sejjaħ vok-is
xtaq ŝat-is
tgħallem lern-is
wara post
siġra arb-o
flus mon-o
waqaf halt-is
arti art-o
artiklu artikol-o
bil-qiegħda sid-a
asocjazzjoni asoci-o
stenna atend-is
qabad kapt-is
'il fuq minn super
minn flok anstataŭ
fuq (suġġett) pri
xarabank aŭtobus-o
ħarifa aŭtun-o
oħra ali-a
quddiem, qabel
ma' kun
kellu hav-is
vapur ŝip-o
bżonn bezon-o
dalwaqt baldaŭ
xorob trink-is
injam lign-o
kaxxa skatol-o
tajjeb bon-a
ibbrilla bril-is
għan cel-o
ħeba kaŝ-is
kisser romp-is
kawża kaŭz-o
bagħat send-is

iżda, pero tamen
zgur, ċert cert-a
għalqa kamp-o
biddel ŝanġ-is
kanta kant-is
shun varm-a
għażiż kar-a
fittex serċ-is
għażel elekt-is
sema ċiel-o
klassi klas-o
kummerċ komerc-o
komuni komun-a
fehmem kompren-is
kungress kongres-o
sar jaf kon-is
parir konsil-o
aċċetta konsent-is
kontra kontraŭ
ġisem, korp korp-o
naħħa flank-o
mimdud kuŝ-a
kulur kolor-o
qata' tranċ-is
sewa kost-is
kiber kresk-is
sajjar kuir-is
kultura kultur-o
ġo en
(kwantita) da (kvanto)
bil-wieqfa star-a
iddeċieda decid-is
saqsa, talab pet-is
l-aħħar last-a
xtaq dezir-is
iddirieġa direkt-is
differenti divers-a
Ta' don-is
raqad dorm-is
ħelu dolċ-a
lemin dekstr-a
ilma akv-o
sema' aŭskult-is
kiteb skrib-is
barra ekster
darb'oħra ankoraŭ
sema' aŭd-is
zagħżuġħ jun-a

għarus edz-o
ittama esper-is
ipprova prov-is
(mistoqsija)? ċu ?
u kaj
stat, gvern ŝtat-o
għageb mir-o
kien est-is
studja stud-is
eżempju ekzempl-o
esperjenza spert-o
ħafif facil-a
għamel far-is
fatt fakt-o
għajjen lac-a
tieqa fenestr-o
għalaq ferm-is
festu fest-o
nar fajr-o
folja, werqa foli-o
film film-o
spiċċa fin-is
fjura flor-o
darba foj-o
hadem (makna) funkci-is
b'saħħtu fort-a
tal-ġenn frenez-a
dar hejm-o
laqat frap-is
hu(p.huwa) frat-o
frott frukt-o
tifel knab-o
ġenerali ġeneral-a
kbir grand-a
grupp grup-o
għoli alt-a
sieġħa hor-o
storja histori-o
raġel vir-o
idea ide-o
xorta sam-a
stampa bild-o
Importanti grav-a
Informa inform-is
għallem instru-is
interessa interes-is
isfar flav-a
tefa' ĵet-is
parti part-o
pajjiż land-o

lagħab lud-is
Jum tag-o
gazzetta gazet-o
sa ġis
ġust ġust-a
lingwa lingv-o
il- La
ħaxixa legom-o
għaqqad lig-is
qara leg-is
ktieb libr-o
id man-o
dar dom-o
kiel manġ-is
nuqqas mank-o
għodwa maten-o
tifkira memor-o
baħar mar-o
metodu metod-o
poġġa met-is
nofs mez-o
sinjur(pers) sinjor-o
biċċa pec-o
kelma vort-o
mużika muzik-o
nazzjonali naci-a
natura natur-o
le ne
neċessarju neces-a
nom nom-o
numeruż mult-a
ktieb libro
ġdid nov-a
okkazżjoni okaz-o
għasfur bird-o
opinion opini-o
ordinarju ordinar-a
organizza organiz-is
jew aŭ
nesa forges-is
lva Jes
paġna paġ-o
ħobż pan-o
paċi pac-o
karta paper-o
ħafer pardon-is
tkellem parol-is
apparti apart-a
wera signif-is
sitwazzjoni situaci-o

waqt dum
ħsieb pens-o
tilef perd-is
missier patr-o
persunali propr-a
poplu popol-o
biza' tim-o
sieq pied-o
mimli plen-a
iktar (...minn) pli (...ol)
(mhux...) iktar (ne...) plu
ħafna, diversi plur-aj
poema poem-o
ħuta fiŝ-o
postali poŝt-a
seta' pov-is
ipprefera prefer-is
lest pret-a
prinċipali ċef-a
prodott produkt-o
ħdejn, viċin proksim-a
publiku publik-o
nadif pur-a
li/minn ke / ol
ftit kelk-aj
domanda demand-o
irakkonta rakont-is
mgħaġġel rapid-a
ġabar kolekt-is
irakkomanda rekomend-is
editja redakt-is
regula regul-o
irrimarka rimark-is
irripeta ripet-is
xmara river-o
tond rond-a
triq voj-o
strada strat-o
f'saħħtu san-a
(mhuxmarid)
sala salon-o
bla sen
minnbarra... krom
sar jaf sci-is
milli jidher ŝajn-is
servizz serv-o
waħdu, biss sol-a
siġġu seġ-o

lejla, għaxija vesper-o
xemx sun-o
ħoss son-o
kura zorg-o
taħt sub
spiss oft-e
speċjali special-a
suċċess sukces-o
biżżejjed sufiċ-a
fuq sur
speċjalment precip-e
mejda tabl-o
telefonn telefon-o
tefonn, ħin temp-o
żmien, ħin temp-o
zamm ten-is
art ter-o
ras kap-o
teatru teatr-o
drapp tuk-o
waqa' fal-is
kmieni fru-e
mess tuŝ-is
dar (dawra) turn-is
minnufih tuj
ittraduċa traduk-is
xogħol labor-o
ħofra, toqba tru-o
sab trov-is
biss nur
universali universal-a
uża uz-is
biegħ vend-is
tazza glas-o
lejn al
libsa vest-o
laħam viand-o
ħajja viv-o
belt urb-o
żar vizit-is
ħġieġ vitr-o
ra vid-is
karozza aŭto(mobil)-o
tar flug-is
ried vol-is
siefer vojaġ-is
veru ver-a
vagun vagon-o